

БЕОГРАД - На данашњи дан 1893. године рођен је Драгољуб Дража Михаиловић, командант Југословенске војске у Отаџбини (четнички покрет). У Други светски рат ушао је као пуковник, а избегличка влада му је доделила чин генерала, као и место министра војног. Учествовао је у ослободилачким ратовима 1912-1918. У међуратном периоду извесно време био је војни аташе у Прагу и Софији. Након капитулације 1941. одлучио се на отпор окупатору, што је започео половином маја 1941. Одмазде које је спроводио окупатор временом су га приморале на тактизирање, што ће имати за последицу да су се Британци и Американци одлучили да подрже ефикаснији Партизански покрет (Народноослободилачка војска) који је предводио Јосип Броз Тито. Улазак Совјетских јединица у Србију у јесен 1944. означио је и коначно слом Михаиловићевог покрета. Осуђен је с образложењем да је сарађивао са окупатором као и због злочина његових потчињених. Председник САД Хари Труман одликовао га је Легијом части, постхумно 1948, због спасавања америчких пилота. Рехабилитован је одлуком Скупштине Србије 2004.године.

Данас је недеља, 27. април, 117. дан 2025. До краја године има 248 дана.

1521 - Португалског морепловца у служби Шпаније Фернанда Магелана, који је својом експедицијом доказао да је Земља округла, убили су урођеници на филипинском острву Макатан. Први је испитао југоисточне обале Јужне Америке, а код Огњене земље открио

је мореуз између Атлантског и Тихог океана, назван Магеланов мореуз.

После његове смрти експедиција коју је предводио је наставила пут и опловила планету, вративши се 1522. у Шпанију са само једним бродом и 18 људи, од пет бродова и 270 морнара који су 1519. кренули на пут.

1737 - Рођен је енглески историчар Едвард Гибон, чије је дело "Опадање и пропаст Римског царства", у којем је обухватио историју Рима, укључујући Византију, од другог до 15. века, једно од преломних у светској историографији, па и политикологији.

1791 - Рођен је амерички проналазач Семјуел Финли Брезе Морзе, конструктор апарата који електричним импулсом преноси писане знаке на даљину. Апарат је патентирао 1837. и назвао га телеграф. Први телеграф пуштен је у рад 1844. на линији Вашингтон-Балтимор. Саставио је и азбуку за телеграфисање од тачака и цртица, названу Морзеова азбука.

1820 - Рођен је енглески филозоф и социолог Херберт Спенсер, који је настојао да систематизује сфере хуманистичких наука на основу појмова развика, прилагођавања и прогреса и сматрао је да је основни задатак филозофије да открива законитости важеће за области социјалних односа. Пре Чарлса Дарвина почео је да развија еволуционистичка схватања, и из њих је изводио и неке друштвене теорије. Познат је по органској теорији друштва и биологизовању друштвених појава. Он је зачетник теорије органицизма. Дела: "Систем синтетичке филозофије", "Увод у студије социологије", "Фактори органске еволуције", "Класификација наука", "Аутобиографија".

1822 - Рођен је амерички генерал и државник Јулисиз Симпсон Грант, врховни командант армије Севера у Америчком грађанском рату. Бирао је 1868. и 1872. за председника САД, али је бриљантни војни стратег на тој функцији био играчка у рукама корумпираних кругова којима није био дорастао.

1830 - Јужноамерички револуционар Симон Боливар, оптужен за диктаторске амбиције, поднео је оставку на положај председника Колумбије.

1830 - Београд је добио улично осветљење - фењере са свећама.

1872 - Основано је Српско Лекарско друштво. Поред сталешких питања оно се бавило и стручним радом везаним за медицинске, здравствене и социјалне прилике у српском народу. Када је започело с радом Српско Лекарско друштво имало је девет редовних, једног почасног и 34 дописна члана из унутрашњости, као и 24 члана из других земаља, већином словенских у складу са тадашњим духом времена. Оснивачи су били: Аћим Медовић, Јован Машин, Ђорђе Клинковски, Јован Валента, Панајот Папакостопулос, Јосиф Хољеџ, Бернард Брил, Сава Петровић, Јулијус Ленк, Марко Полак, Владан Ђорђевић, Петар Остојић и зубни лекар Илија Ранимир. Убрзо су им се придружили и Јосиф Панчић и Младен Јанковић.

1882 - Умро је амерички писац и филозоф Ралф Валдо Емерсон, оснивач "Клуба трансценденталиста". Као син пастора прихватио је свештенички позив, али га је доцније напустио. У књигама и предавањима изражавао је пантеистичку љубав према природи. Имао је романтичну визију социјалне правде, етичке исправности и одговорности. Дела: "Природа", "Огледи", "Узорни људи", "Вођ живота", "Друштво и усамљеност", "Поеме".

1909 - Турска скупштина је, под контролом официра који су 1908. извели преврат назван Младотурска револуција, уклонила са престола султана Абдул Хамида II као главног представника строгог традиционализма. Младотурци су желели промену у читавој концепцији турске државе, наместо панисламизма желели су пантуранизам. Модернизација коју су они заговарали није никада дала озбиљније резултате, такође Младотурци су као националисти наместо раније релативне етничке сношљивости наметнули притисак према другим народима, што ће дугорочно имати озбиљне последице.

1915 - Умро је руски композитор и пијаниста Александар Николајевич Скрјабин, претеча експресионизма, чије је стваралаштво засновано на теозофској концепцији света. Дела: композиције за оркестар "Божанствена поема", "Прометеј", "Поема екстазе", клавирски прелудијуми, сонате, етиде.

1929 - Умро је српски војвода Степан Степа Степановић, један од најистакнутијих војсковођа у оба балканска и у Првом светском рату. Рођен је у Кумодражу код Београда. У Церској бици августа 1914. Друга армија под његовом командом разбила је

аустроугарске трупе, за шта је добио чин војводе, а на Солунском фронту у септембру 1918. Друга армија је, нападајући на главном правцу, у садејству са Првом армијом, пробила непријатељску одбрану, потом избила на бугарску границу и принудила Бугарску на капитулацију. После завршене Артиљеријске школе у Београду, у српско-турским ратовима од 1876. до 1878. исказао је велику личну храброст и умешност у командовању. Учествовао је и у Српско-бугарском рату 1885. а потом је професор историје на Војној академији у Београду и помоћник начелника Главног генералштаба. У генералски чин унапређен је 1907. и постављен за команданта Шумадијске дивизије, 1908. постао је министар војске, затим командант Дринске, па Моравске дивизије и од 1911. до 1912. поново министар војске. У Првом балканском рату командовао је Другом армијом у Кумановској бици, затим је крајем 1912. и почетком 1913. учествовао у опсади и заузимању Једрена. У Другом балканском рату с Другом армијом одбранио је прилаз Пироту. На почетку Првог светског рата је, замењујући начелника штаба Врховне команде војводу Радомира Путника, успешно спровео мобилизацију и концентрацију српске војске, а после Церске битке у септембру 1914. његова Друга армија је упорном одбраном осујетила аустроугарску Пету армију да форсира Дрину. У Колубарској бици у другој половини новембра 1914. снаге под његовом командом водиле су тешке борбе на подручју Лазаревца и спречиле аустоугарске трупе да са југа обухвате српску војску и потом у децембарској контраофанзиви учествовале су у избацивању аустроугарске војске из Србије. Приликом повлачења српске војске крајем 1915. и почетком 1916. успео је да са Другом армијом, у садејству са Тимочком војском, успори напредовање бугарске Прве армије.

1937 - Умро је италијански револуционар и теоретичар марксизма Антонио Грамши, оснивач Комунистичке партије Италије 1921. Уређивао је листове "Ил гридо дел пополо", "Аванти" и "Ордине нуово". Фашисти су га ухапсили 1926. и 1928. осудили на 20 година робије. Ослобођен је 1936, али је измучен робијањем убрзо умро. Дела: "Историјски материјализам и филозофија Бенедета Крочеа", "Интелектуалци и изградња културе", "Белешке о Макијавелију, политици и модерној држави", "Књижевност и национални живот", "Прошлост и садашњост", "Писма из затвора".

1941 - Атину су у Другом светском рату заузеле немачке трупе.

1945 - Италијански партизани су у Другом светском рату ухватили фашистичког диктатора Бенита Мусолинија.

1945 - Савезници су одбацили мировну понуду шефа СС Хајнриха Химлера, инсистирајући на безусловној предаји Немаца.

1956 - Амерички боксер тешке категорије италијанског порекла Роки Марћано повукао се с ринга као непоражени светски боксерски шампион.

1957 - Умро је Кирило Савић, шеф катедре за железнице и путеве Техничког факултета у Београду, пројектант, градитељ, научник. Одлучујуће је утицао на систем развоја железничке мреже Србије (и Југославије) у међуратном периоду. Технички факултет завршио је у Београду 1892. а потом се усавршавао у Берлину и широм Русије. Као резервни официр, инжењеријски капетан, учествовао је у балканским ратовима 1912/1913. Његово огромно искуство грађевинског стручњака било је веома драгоцено српској војсци током II светског рата. Формирао је школу која је постала расадник врских инжењера, његови учбеници и данас, 50 година од издавања важе као непревазиђени, што је права реткост у техничким наукама. Као гест признања овом великану српске науке Железнички институт променио је своје име 1969. у Научно-истраживачки Институт "Кирило Савић".

1960 - Проглашена је независност афричке државе Того, бивше француске колоније. До 1918. Того је био колонија Немачке.

1961 - Проглашена је независност Сијера Леонеа, бивше британске колоније у западној Африци.

1972 - Умро је Кваме Нкрумах први председник независне Гане, истакнути борац против колонијализма и један од лидера Покрета несврстаних. После студија права у САД и боравка у Лондону где је од 1945. до 1947. био секретар Сталног комитета за западну Африку, 1949. основао је у Гани Народну партију. Убрзо је ухапшен и у затвору је дочекао победу своје странке на изборима 1951. То му је омогућило да 1952. постане председник владе Златне Обале, која је под називом Гана 1957. стекла независност од Велике Британије као прва британска колонија у Африци јужно од Сахаре. Република је проглашена 1961. с Нкрумахом као председником, који је 1964. заузео ауторитарну владавину с једнопартијским системом, у намери да Гану води путем "афричког социјализма". У време посете азијским земљама, збачен је ударом 24. фебруара 1966. после чега се склонио у Гвинеју, а умро је у Букурешту током посете Румунији.

Дела: "Аутобиографија Кваме Нкрумаха", "Говорим о слободи", "Африка се мора

ујединити", "Неоколонијализам, последњи стадијум империјализма", "Конгоански изазов", "Глас из Гане", "Велика лаж", "Тамни дани Гане", "Приручник револуционарне борбе", "Спектар црне моћи".

1978 - У Авганистану је војним ударом оборена влада Мухамеда Дауда, успостављена на исти начин 1973. Дауда је после проглашења земље за републику 1. маја заменио први авганистански комунистички председник владе Нур Мохамед Тараки. Дауд и 30 чланова његове породице је убијено, укључујући децу и жене.

1992 - Донет је Устав Савезне Републике Југославије, познат као "Жабљачки" на основу претходних одлука републичких скупштина Србије и Црне Горе. Устав донетог тог дана требало је да обезбеди правни континуитет Југославије и после отцепљења побуњених република. СРЈ је потрајала до 2003. када је преобликована у знатно лабавију Државну заједницу СЦГ, која је престала да постоји 2006.

1992 - Замбијски војни авион у којем су се налазили фудбалски репрезентативци те афричке земље пао је у Атлантски океан близу Габона и несрећу није преживео нико од 30 људи који су се налазили у авиону.

1992 - Русија и још 12 бивших совјетских република постале су чланице Међународног монетарног фонда и Светске банке.

1993 - Еритреја је стекла независност од Етиопије после три деценије рата за независност и референдума на којем су Еритрејци гласали за независност.

1993 - Полузванични представници Кине и Тајвана, први пут од 1949. састали су се у Сингапуру.

1997 - У Хонгконгу је званично отворен најдужи viseћи друмско-железнички мост у свету, који је повезао град са новим аеродромом.

1999 - НАТО авиони бомбардовали су центар Сурдулице усмртивши најмање 20 цивила, укључујући 12 деце, при чему је срушено или оштећено више од 500 кућа. Портпарол НАТО Џејмс Шеј покушао је да обмане јавност причом о "једној бомби која је промашила циљ", али га је демантовао извештач америчке ТВ мреже ЦНН који је, на основу оног што је видео на лицу места, изјавио: "Нема никакве сумње, потпуно сам уверен на основу онога што видим да је овде пало више од једне бомбе".

2003 - Председничке изборе у Парагвају добио је кандидат Колорадо партије Никанор Дуарте Фрутос, продуживши тако најдужу владавину у свету једне политичке странке.

2005 - Умро је српски телевизијски и филмски режисер Александар Ђорђевић, који је током каријере, која је трајала више од пола века, снимео осам играних филмова, режирао 40 драма и мјузикла, али је највећи део своје каријере посветио раду на телевизији, где је био аутор 11 великих серија и више од 100 ТВ драма. Остаће запамћен по серијама "Леваци", "Отписани", "Повратак отписаних", "Бољи живот", "Срећни људи", "Породично благо".

2006 - На захтев Унеска, шеф УНМИК-а Сорен Јесен-Петерсен потписао је Уредбу којом се, на више од 800 хектара земље у поседу манастира Високи Дечани, забрањује било каква приватна и друга градња без специјалне дозволе УН.

2007 - Умро је Мстислав Ростропович, водећи светски виолончелиста. Прве година живота Ростропович је провео у родном Бакуу (Азербејџан) где је његов отац Леополд Ростропович био професор конзерваторијума, а први концерт одржао је у Славјанској, са само 12 година. Био је и диригент, композитор, пијаниста, менаџер, мецена. Ростропович је 1974. године лишен совјетског држављанства и морао је да напусти земљу. Крајем 60-их када је Александар Солжењицин изгнан, Ростропович је тим поводом написао отворено писмо "Правди" штитећи свог пријатеља. Чак 60 композитора писало је музику посебно за њега, попут Прокофјева, Шостаковича, Бритена, Пендерецког. Почасни је доктор више од 50 светских универзитета и носилац највиших руских и међународних признања.

2017 - Истражно веће Апелационог суда у Колмару, Француска, одбило је захтев Србије за изручење Рамуша Харадинаја, чиме је он ослобођен. Тужилаштво Србије тражи Харадинаја због сумње да је извршио кривична дела ратних злочина над цивилним становништвом КиМ током 1998. и 1999. године.

2017 - Више десетина особа, укључујући двадесетак полицајаца и тројицу посланика повређено је у Скопљу пошто је маса присталица ВМРО-ДПМНЕ упала у Скупштину Македоније (Собрање). Нереди су започели након што је гласовима социјалдемократа и албанских партија Талат Џафери изабран за председника тог тела. Полиција је евакуисала посланике, а сукобила се с демонстрантима грађанске иницијативе "За заједничку Македонију" који су претходно подигли шаторе испред тог здања.

2018 - У пограничном селу Панмунџом, састали су се челници две Кореје, Ким Џонг Ун и Мун Џае. Приликом самита који је оцењен као историјски, две земље договориле су прекид свих непријатељских деловања "на земљи, на мору и у ваздуху" а која могу да узрокују војне тензије и сукобе. Лидери обе државе објавили су да ће, почевши од 1. маја, обуставити пропаганду којом су две земље засипале једна другу. Сусрет би требало да доведе и до објаве званичног краја ратног сукоба. Потписана је и декларацију којом је предвиђена "потпуна денуклеаризација Корејског полуострва".

2020 - Више од три милиона лица заражено је корона вирусом широм света. У Сједињеним Државама је забележено више од милион оболелих, а број умрлих у тој земљи приближио се броју жртава САД у Вијетнамском рату.

(Танјуг)